

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Temporär lagstiftning om oavlönat avbrott i anställdas arbete m.m.

1992-93

nr 31

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att det skall vara möjligt för landskapsstyrelsen, kommuner och kommunalförbund att besluta om oavlönat avbrott i anställdas arbete (oavlönad ledighet) för viss tid då något grundat skäl i anslutning till offentligt samfunds ekonomiska läge föreligger. Endast den personal som är anställd i offentligt anställningsförhållande skall kunna vara föremål för åtgärden.

Den oavlönade ledighetens längd skall vara högst tre veckor under ett kalenderår. Detta föreslås ske genom att lagtinget med en s.k. blankettlag antar lagen om oavlönat avbrott för viss tid i tjänsteutövningen och arbetet i fråga om kommunernas eller kommunalförbundens tjänsteinnehavare och arbetstagare (FFS 1239/92).

I besparingssyfte måste ändringar i landskapsstyrelsens verksamhet göras vilket kan medföra att personal måste omplaceras eller, i yttersta fall, sägas upp. Landskapsstyrelsen föreslår därför att tjänstemannalagen för landskapet Åland (61/87) ändras så att tjänstemän i förekommande fall tillförsäkras rätt till omplacering samt så att en uppsagd tjänsteman under vissa förutsättningar har rätt till återanställning.

Landskapsstyrelsen föreslår dessutom att landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse (17/85) ändras så att ledamöterna inte får semesterpremie innevarande år.

Den lagstiftning som föreslås i denna framställning avses vara temporär.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

De offentliga samfunden har över lag en bekymmersam ekonomisk situation. Om denna situation inte väsentligt förbättras inom de närmaste åren blir det allt svårare för dem att välja vilken service eller servicenivå som skall tillhandahållas och vilka uppgifter som skall skötas. Under dessa omständigheter måste deras utgifter, medräknat personalutgifter, snabbt kunna anpassas till tunga ekonomiska villkor.

1.1 Om möjligheten att besluta om oavlönad ledighet för offentligt anställd personal

De offentliga samfunden har f.n. begränsade möjligheter att påverka konstnaderna för den befintliga personalen. Visserligen kan personal sägas upp under vissa förutsättningar och den personal som är anställd i privaträttsligt anställningsförhållande kan dessutom permitteras. För den del av personalen som är anställd i offentligrättsligt anställningsförhållande saknas dock allmänna regler som kunde medge ett alternativ till indragningar av tjänster, om lönekostnaderna måste sänkas.

De ekonomiska utsikterna i landskapet är åtminstone på kort sikt osäkra. Häri-
genom är även landskapets och kommunernas ekonomiska förutsättningar osäkra. Det kan därför inte uteslutas att det finns ett behov av att redan inom en nära framtid minska personalkostnaderna inom landskapets och kommunernas förvaltning. Såvitt gäller den personal som är anställd i offentligrättsligt anställningsförhållande bör, för att i så stor utsträckning som möjligt undvika att verksamhetsgrenar läggs ned och tjänster indras, en möjlighet skapas för arbetsgivaren att besluta om oavlönad ledighet.

Landskapsstyrelsen anser att landskapet och kommunerna, genom temporär lagstiftning, bör ges möjlighet att besluta om oavlönad ledighet i de fall samfundets nödvändiga verksamheter hotas på grund av de rådande bekymmersamma ekonomiska omständigheterna. Det är dock viktigt att det först görs en noggrann bedömning av om inte nödvändiga inbesparingar kan göras på annat sätt. Om ett offentligt samfund finner att inbesparingar måste göras genom oavlönad ledighet är det dessutom viktigt att de ur personalens synvinkel blir ordnade så rättvist som möjligt. Trots det kan det dock med beaktande av olika arbetsuppgifters natur vara motiverat att göra en avgränsning av den personal som skall vara föremål för åtgärden.

Som grund för oavlönad ledighet skall skäl i anslutning till det offentliga samfundets ekonomiska situation kunna anföras. Härvid kan bl.a. beaktas skuldsättningsgrad eller upplåningsbehov samt beräknad ekonomisk utveckling för samfundet. Avsikten är nämligen inte att genomföra en generell oavlönad ledighet för offentligt

anställda utan att en noggran prövning skall göras i varje enskilt fall. Bevisbördan för att grund för oavlönad ledighet finns ligger på det offentliga samfund som fattar ett sådant beslut. Grunden kan överklagas.

Till den del fråga är om den kommunala sektorn bör det ankomma på kommunen eller kommunalförbundet att besluta om oavlönad ledighet skall införas. Såvitt gäller landskapets förvaltning gör landskapsstyrelsen den bedömningen att det i nuvarande läge inte finns behov av oavlönad ledighet. Situationen kan dock ändras och föranleda en omprövning. Med tanke på den tidskrävande procedur som lagstiftningsförfarandet är underkastat, anser landskapsstyrelsen att en lagstiftning härom bör antas under lagtingets pågående vårsession för att möjliggöra tillämpning under år 1993.

Det behov som finns av att införa en möjlighet att besluta om oavlönad ledighet är likartat för landskapet och kommunerna. Likartade regler bör därför i detta slag av angelägenheter tillämpas inom landskaps- och kommunalförvaltningen. Mest ändamålsenligt synes det härvid vara att den rikslagstiftning om oavlönad ledighet inom den kommunala sektorn, lagen om oavlönat avbrott för viss tid i tjänsteutövningen och arbetet för tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och kommunalförbund (FFS 1239/92), bringas i kraft i landskapet och görs tillämplig på kommunernas och landskapets tjänstemän. På grund av att landskapet genom den nya självstyrelselagen förlorat möjligheten att lagstifta om den personal som är anställd i privaträttsligt anställningsförhållande medtas inte dessa i lagens tillämpningsområde.

Det finns inte bestämmelser i gällande tjänste- eller arbetskollektivavtal om rätt att bestämma om oavlönad ledighet eller att begränsa möjligheterna till oavlönad ledighet. Lagen påverkar således inte i sak vad som överenskommits genom gällande tjänstekollektivavtal.

1.2 Om semesterpremie för landskapsstyrelsens ledamöter

I landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse (17/85) finns bestämmelser om det arvode och de övriga ersättningar som skall erläggas till landskapsstyrelsens ledamöter. Enligt 2 § 1 mom. har ledamöterna bl.a. rätt till semesterpremie. Premien skall enligt 2 § 1 mom. sista meningens betalas enligt de grunder som i motsvarande fall gäller för landskapets tjänstemän.

Bestämmelserna om semesterpremie i landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse anses motsvara den semesterpenning varje tjänsteman är berättigad till som årlig extra löneförmån i enlighet med landskapets allmänna tjänstekollektivavtal.

Semesterpenningen för en viss tjänsteman beräknas som hälften av den s.k. semesterdagslönen (= en 300-del av årslönen) multiplicerat med antalet semesterdagar enligt ekvationen:

$$[0,01 (50 \times \text{antal semesterdagar})] \times (0,04 \times \text{månadslönen}) = \text{semesterpenningen}$$

Semesterpenningens belopp motsvarar således över två veckors lön eller ca 60 procent av en månadslön.

Landskapsstyrelsens ledamöter vill i rådande ekonomiska situation bidra till inbesparingar av landskapets kostnader genom att temporärt avstå från sina semesterpremier, vilket beaktats i förslaget till budget för landskapet Åland år 1993. Med anledning av detta konstaterade finansutskottet i betänkandet för 1993 års budget att åtgärden "för att kunna vidtas i praktiken" förutsätter en ändring av landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse. Landskapsstyrelsen föreslår därför, med hänvisning finansutskottets bedömning i budgetbetänkandet, att landskapsstyrelseledamöternas rätt till semesterpremie enligt landskapslagen om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse temporärt upphör.

2. Lagstiftningsbehörigheten

I enlighet med 27 § 21 punkten självstyrelselagen för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om "arbetsrätt med undantag av tjänstekollektivavtal för landskapets och kommunernas anställda och med beaktande av vad som stadgas i 29 § 1 mom. 6 punkten och 29 § 2 mom." I enlighet med de nämnda bestämmelserna i 29 § kan lagstiftningsbehörigheten avseende arbetsavtal och samarbete inom företag överföras på landskapet. Detta har emellertid inte skett. Till följd härav är det från ingången av år 1993 förbehållet vederbörande riksorgan att lagstifta om förutsättningarna för oavlönad ledighet för den personal som står i privaträttsligt anställningsförhållande till landskapet och kommunerna. I och med att lagen om oavlönat avbrott för viss tid i tjänsteutövningen och arbetet för tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och kommunalförbund tillkommit före den nya självstyrelselagens ikraftträdande, d.v.s. under den tid då behörigheten att lagstifta om arbetsavtal tillkom landskapet, skall den inte tillämpas på kommunalt anställd personal i privaträttsligt anställningsförhållande (71 § självstyrelselagen).

I enlighet med 18 § 2 och 4 punkterna självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapets tjänstemän och kommunernas tjänsteinnehavare samt om tjänstekollektivavtal för dem.

3. Förslagets organisatoriska verkningar

Förslaget har inte några organisatoriska verkningar.

4. Förslagets ekonomiska verkningar

4.1 Angående lagstiftningen om oavlönad ledighet

Om de offentliga samfunden ges möjligheten att genomföra oavlönad ledighet ökar också deras möjligheter att anpassa sig till en svår ekonomisk situation, samtidigt kan ett behov att säga upp personal minska. Den inbesparing detta medför beror på om och i vilken omfattning ett offentligt samfund på grund av sitt ekonomiska läge beslutar utnyttja denna möjlighet.

4.2 Om landskapsstyrelseledamöternas semesterpremie

Förslaget innebär en inbesparing för landskapet med 106.170 mark. Av detta belopp utgör 79.827 mark semesterpremier samt 27.343 mark kostnader för sociala avgifter och pensionspremier.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lagar.

1. **LANDSKAPSLAG**
om tillämpning i landskapet Åland av lagen om oavlönat avbrott för viss tid i tjänsteutövningen och arbetet för tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och kommunalförbund

I enlighet med lagtingets beslut stadgas:

1 §

Med de avvikelser som anges i denna lag skall lagen den 11 december 1992 om oavlönat avbrott för viss tid i tjänsteutövningen och arbetet för tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och kommunalförbund (FFS 1239/92) tillämpas i landskapet Åland.

Den i 1 mom. avsedda lagen tillämpas i landskapet på landskapets, kommunernas och kommunalförbundens tjänstemän.

2 §

Vad i den i 1 § 1 mom. nämnda lagen sägs om kommun och kommunalförbund skall i landskapet avse kommun, kommunalförbund och landskapet.

Om oavlönad ledighet för landskapets tjänstemän beslutar landskapsstyrelsen.

3 §

Denna lag träder omedelbart i kraft och gäller till utgången av år 1994.

Om denna lag står i strid med tjänstekollektivavtal som har ingåtts innan denna lag träder i kraft, skall bestämmelserna i tjänstekollektivavtalet, utan hinder av denna lag, följas under den tid avtalet är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2. **LANDSKAPSLAG**
angående temporär ändring av 2 § landskapslagen om arvode
för medlem av Ålands landskapsstyrelse

I enlighet med lagtingets beslut ändras temporärt 2 § 1 mom. landskapslagen den 4 april 1985 om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse (17/85) sådant det lyder i landskapslagen den 7 mars 1991 (17/91) som följer:

2 §

Till medlem av landskapsstyrelsen utgår årsarvode jämte dyrortstillägg. Därtill har medlem i förekommande fall rätt till semesterersättning. Årsarvodet är det arvode jämte fem ålderstillägg som utgår enligt den löneklass som vid varje tidpunkt gäller för lagtingets ledamöter. Dyrortstillägg erläggs enligt de grunder som gäller för landskapets tjänstemän i motsvarande fall.

Denna lag träder omedelbart i kraft och gäller till utgången av år 1993.
Åtgärder för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

3. **LANDSKAPSLAG**
om temporär ändring av tjänstemannalagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

ändras temporärt 38 § 2 mom. 1 punkten tjänstemannalagen den 6 augusti 1987 för landskapet åland (61/87) samt
fogas temporärt till lagen en ny 40b § som följer:

38 §

Landskapsstyrelsen får säga upp tjänsteman endast av följande skäl:

1) tjänsten indras och tjänstemannen kan inte förflyttas till annan tjänst eller kan inte, med beaktande av hans yrkesskicklighet och förmåga, skäligen omplaceras i någon annan uppgift eller för tjänstemannen kan inte ordnas utbildning som lämpar sig för landskapsstyrelsens behov;

40b §

Landskapstyrelsen skall erbjuda tidigare tjänsteman arbete om

a) tjänstemannen sagts upp av andra skäl än sådana som beror av denne,

b) tjänstemannen är anmäld som arbetssökande hos Ålands arbetsförmedlingsbyrå
och

c) landskapsstyrelsen inom nio månader från uppsägningstidens utgång behöver
arbetskraft för samma eller liknande uppgifter.

Om landskapsstyrelsen försummat den skyldighet som nämns i 1 mom. skall
tjänstemannen ersättas för den skada som härigenom uppkommit.

Denna lag träder omedelbart i kraft och gäller till utgången av år 1994.

Mariehamn den 26 april 1993.

V i c e l a n t r å d

Harriet Lindeman

T.f lagberedningschef

Lars Karlsson

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records.

2. It is essential to ensure that all data is entered correctly and consistently.

3. Regular audits should be conducted to verify the accuracy of the information.

4. The following table provides a summary of the key findings.

5. The results indicate a significant improvement in efficiency.

6. The data shows a clear trend towards better performance.

7. The overall conclusion is that the project has been successful.

2. **LANDSKAPSLAG**
angående temporär ändring av 2 § landskapslagen om arvode för
medlem av Ålands landskapsstyrelse

I enlighet med lagtingets beslut ändras temporärt 2 § 1 mom. landskapslagen den 4 april 1985 om arvode för medlem av Ålands landskapsstyrelse (17/85) sådant det lyder i landskapslagen den 7 mars 1991 (17/91) som följer:

2 §

Till medlem av landskapsstyrelsen utgår årsarvode jämte dyrortstillägg. Därtill har medlem rätt till semesterpremie och, i förekommande fall, semesterersättning. Årsarvodet är det arvode jämte fem ålders- tillägg som utgår enligt den löneklass som vid varje tidpunkt gäller för landstingets ledamöter. Dyrortstillägg och semesterpremie erläggs enligt de grunder som gäller för landskapets tjänstemän i motsvarande fall.

2 §

Till medlem av landskapsstyrelsen utgår årsarvode jämte dyrortstillägg. Därtill har medlem (utesl.) i förekommande fall rätt till semesterersättning. Årsarvodet är det arvode jämte fem ålderstillägg som utgår enligt den löneklass som vid varje tidpunkt gäller för lagtingets ledamöter. Dyrortstillägg erläggs enligt de grunder som gäller för landskapets tjänstemän i motsvarande fall.

Denna lag träder omedelbart i kraft och gäller till utgången av år 1993.

Åtgärder för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

3. LANDSKAPSLAG
om temporär ändring av tjänstemannalagen för landskapet Åland

I enlighet med lagtingets beslut

ändras temporärt 38 § 2 mom. 1 punkten tjänstemannalagen den 6 augusti 1987 för landskapet Åland (61/87) samt fogas temporärt till lagen en ny 40b § som följer:

38 §

Landskapsstyrelsen får säga upp tjänsteman endast av följande skäl:

1) ifrågavarande tjänst indras och tjänstemannen kan inte förflyttas till annan tjänst;

38 §

Landskapsstyrelsen får säga upp tjänsteman endast av följande skäl:

1) tjänsten indras och tjänstemannen kan inte förflyttas till annan tjänst eller kan inte, med beaktande av hans yrkesskicklighet och förmåga, skäligen omplaceras i någon annan uppgift eller för tjänstemannen kan inte ordnas utbildning som lämpar sig för landskapsstyrelsens behov;

40b §

Landskapsstyrelsen skall erbjuda tidigare tjänsteman arbete om

a) tjänstemannen sagts upp av andra skäl än sådana som beror av denne,

b) tjänstemannen är anmäld som arbetssökande hos Ålands arbetsförmedlingsbyrå och

c) landskapsstyrelsen inom nio månader från uppsägningstidens utgång behöver arbetskraft för samma eller liknande uppgifter.

Om landskapsstyrelsen försummat den skyldighet som nämns i 1 mom. skall tjänstemannen ersättas för den skada som härigenom uppkommit.

Nr 1239

L a g**om oavlönat avbrott för viss tid i tjänsteutövningen och arbetet för tjänsteinnehavare och arbetstagare vid kommuner och kommunalförbund**

Given i Helsingfors den 11 december 1992

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tjänsteutövningen och arbetet för en kommuns eller ett kommunalförbunds tjänsteinnehavare och arbetstagare kan avbrytas för högst tre veckor under ett kalenderår genom beslut om oavlönat avbrott i tjänsteutövningen eller arbetet (*oavlönad ledighet*) då något skäl som hör samman med kommunens eller kommunalförbundets ekonomi föreligger.

2 §

Beslut om oavlönad ledighet för en kommuns tjänsteinnehavare eller arbetstagare fattas av kommunfullmäktige eller på förordnande av kommunfullmäktige av kommunstyrelsen. Beslut om oavlönad ledighet för ett kommunalförbunds tjänsteinnehavare eller arbetstagare fattas av förbundsfullmäktige eller på förordnande av förbundsfullmäktige av förbundsstyrelsen. Det organ som beslutar om ledigheten kan bestämma gränsen för vilka tjänsteinnehavares och arbetstagares tjänsteutövning eller arbete som avbryts.

Oavlönad ledighet skall verkställas under denna lags giltighetstid. De oavlönade ledigheterna skall genomföras så att den nödvändiga verksamheten i kommunen och kommunalförbundet kan tryggas.

3 §

Till en tjänsteinnehavare eller arbetstagare betalas inte avlöning under tiden för oavlönad ledighet enligt denna lag. Om inte annat följer av 4 eller 5 §, gäller beträffande den inverkan som en oavlönad ledighet i övrigt har på anställningsvillkoren vad som överenskommits i tjänste- eller arbetskollektivavtal, stadgats i lag eller förordning eller bestämts med stöd av dem.

4 §

Oavlönad ledighet hindrar inte en tjänsteinnehavare eller arbetstagare att ta något annat arbete under tiden för avbrottet.

5 §

Utan hinder av vad som överenskommits i tjänste- eller arbetskollektivavtal anses de dagar för vilka en tjänsteinnehavares tjänsteutövning eller arbetstagares arbete har avbrutits på grund av oavlönad ledighet vid fastställandet av semester som med tjänstgöringsdagar eller arbetsdagar jämställda dagar.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare vars tjänsteutövning eller arbete har avbrutits på grund av oavlönad ledighet har samma rätt till utkomstskydd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) som arbetstagare som

Tjänsteförsändelse

Nr 1239

har permitterats med stöd av lagen om arbetsavtal (320/70).

I fråga om en bostadsförmåns fortbestånd under ledigheten iakttas i tillämpliga delar 31 § lagen om arbetsavtal.

6 §

Utan hinder av vad som stadgas i någon annan lag skall ett beslut om oavlönad ledighet iakttas oberoende av besvär.

7 §

Denna lag träder i kraft den 15 december 1992 och gäller två år räknat från ikraftträdandet.

Om denna lag står i strid med ett arbets- eller tjänstekollektivavtal som har ingåtts innan denna lag träder i kraft, skall föreskrifterna i arbets- eller tjänstekollektivavtalet utan hinder av denna lag följas under den tid avtalet är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 11 december 1992

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*